

YttrandeDatum
2016-08-17

Dnr A2016/01307/I

Till
Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 STOCKHOLM**Yttrande avseende Promemoria 2016-06-21**

Alvesta kommun med mångårigt och betydande mottagande av asylsökande och nyanlända, avger yttrande över *Ett nytt ersättningsystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga.*

Sammanfattning

Alvesta kommun menar att

- Flyktingpolitiken är ett statligt ansvar och det enda skäligen är att kommuner ersätts för kostnader som har att göra med utförandet av statens uppdrag.
- Förslaget bör inte genomföras i nuvarande – och gentemot övrig lagstiftning och deras tillämpning, t.ex. SoL och LMA - isolerade tappning.
- Remisstidens förläggning till sommaren och den relativt korta tiden gör att kommuners politiska hantering av förslaget blir lidande, inte minst då förslaget saknar konsekvensanalyser. Det är också orimligt kort tid att hantera förändringar i personal, lokaler och samarbeten.
- Det är bra att så mycket som möjligt ersätts av schablonersättningar för att förenkla regelverket och minska den administrativa bördan. Argumentet att dämpa kostnadsutvecklingen uppnås i förslaget enbart för staten och de rätt många kommuner som inte tagit eller tar sitt ansvar i mottagandet av asylsökande. Inte för de som utför uppdraget.
- Utbrytandet av ersättningssystemet inom asylmottagandet är svårförståeligt och orimligt med tanke på att Mottagandeutredningen (2015:02) har i uppdrag att föreslå hur ett sammanhållet mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända ska se ut. Konsekvenserna av redan genomförda åtgärder och lagändringar (t.ex. bosättningslag och nytt fördelningssystem för ensamkommande) kan inte utvärderas på denna korta tid. Tendensen är dock mycket tydlig: Det är kommuner som redan

tagit ett stort ansvar i mottagande som fortsatt gör det. Hittills syns endast marginella effekter av tänkt utjämning i mottagande: Från 1 april 2016 ska gälla att kommuner tilldelas en fast andel/promille av alla ensamkommande BUV. De nya principerna för anvisning innebär att en s.k. *utjämnande anvisning* sker till den kommun i landet som har lägst måluppfyllelse av sin andel om inte *platsanvisning* sker till annan kommun som har anmält ledig plats eller *anknytningsanvisning* sker till annan kommun som barnet har stark anknytning till. Sannolikheten för anknytning är förstås högre i kommuner med ett redan högt mottagande.

Till och med vecka 30 i år gjordes 1200 – eller 54 procent - av ditills 2240 genomförda anvisningar på anknytning, 591 på anmäld ledig plats och försvinnande få 436 som utjämnande anvisning. Det finns kommuner med en måluppfyllnad på långt, långt över 100% dit fortsatt anknytningsanvisningar görs och det finns ett femtontal kommuner som väntar på årets första anvisning.

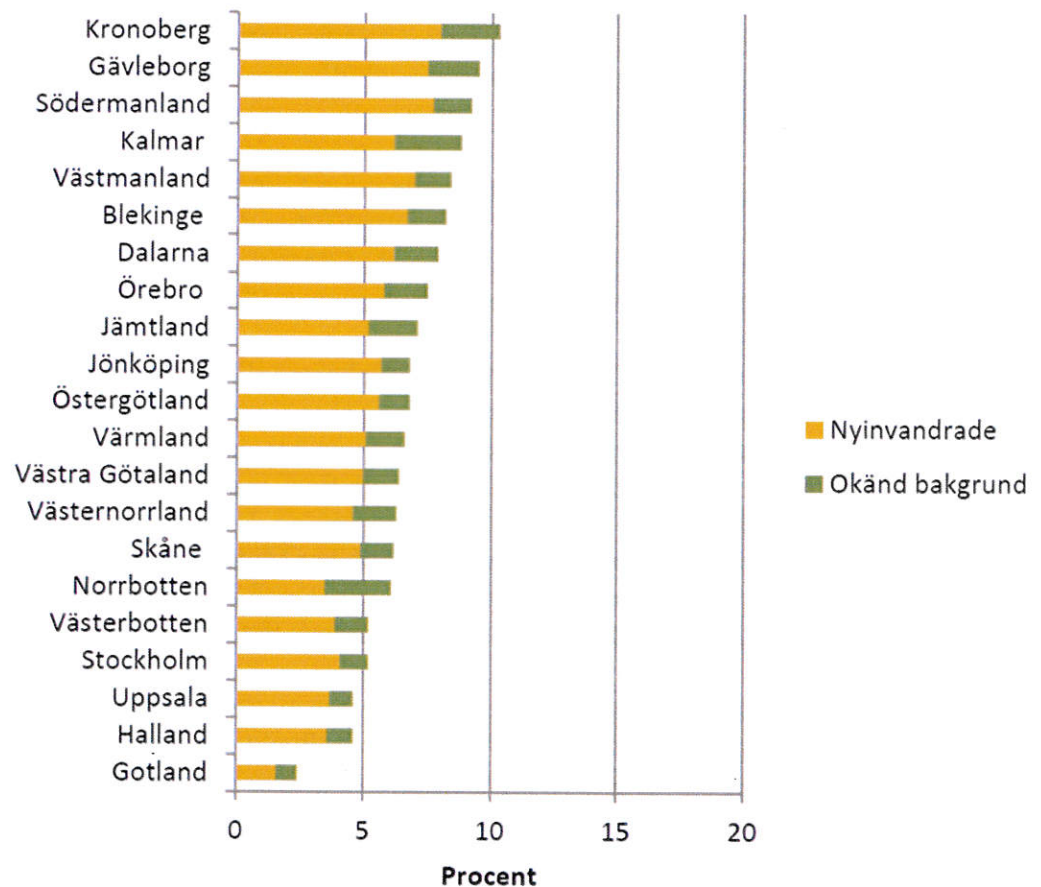
I förslaget vill man återkomma med regelverk för placering av BUV i andra kommuner. Omfattningen av placering i annan kommun än anvisningskommun kan vara så hög som 40%. Med förslaget blir kostnader för vistelsekommunen än högre (tolk, god man, underfinansierad skolgång etc.).

Underlag för ställningstagande

Det finns ur ett helhetsperspektiv anledning att peka på att i samband med flyktingsituationen hösten 2015 så lyckades Sverige få fram ett stort antal asylboenden på kort tid. Vad som ofta glöms bort är att landets kommuner har ordnat boende till ungefär lika många fler asylsökande som Migrationsverket – vardera en ökning med runt 28 000 platser - och andra (ofta själv nyanlända) har ordnat (EBO) boende till fler än 22 000 personer. De flesta platser i kommuner har tillkommit i HVB-hem för ensamkommande barn och unga.

Fördelningen av asylsökande – såväl ensamkommande barn som vuxna och familjer – är mycket ojämnt fördelat över landet. Redan före hösten 2015 var Kronobergs län det län som hade störst andel nyinvandrade elever i grundskolan. Den statliga schablonersättningen har from 2016 höjts, men motsvarar fortfarande inte standardkostnaden för Alvesta kommun (Öppna jämförelser grundskola 2016 och gymnasieskola 2015, SKL). Kommunen får finansiera på något sätt. Se diagram från Skolverket.

Diagram 5. Andel (%) nyinvandrade⁷ och elever med okänd bakgrund av samtliga grundskoleelever i respektive län, höstterminen 2015.

Även mottagandet av nyanlända är ojämnt fördelat, något bosättningslagen är tänkt att motverka. Men det gör den inte: Migrationsverkets siffror visar att så långt utgör egenbosättning och anhörigbosättning över tre fjärdedelar av alla mottagna. Bosättningslagen tillämpas endast för kvotflyktingar och personer med uppehållstillstånd från anläggningsboende (ABO), alltså drygt en femtedel av landets mottagna i år. I Alvesta kommun har socialtjänsten sedan bosättningslagen infördes haft flera ärenden, under sommaren ungefär ett per vecka, där personer eller familjer som blivit anvisade till en kommun inom eller utom länet återkommer samma dag (till Alvesta som den kommun där de tillbringat sin asyltid) då erbjudet boende av de anvisade inte setts tillräckligt. Systemet är utan sanktioner för någon part.

Totalt Riket	kvot	ABO	EBO	Övr	Anhöriga	Total
21060704 (maj)	888	4 142	10 651	253	5 711	21 645
Andel, %	4	19	49	1	26	

Förslaget behöver ovillkorligen harmonieras med annan lagstiftning, t.ex. på socialtjänstlagens område. Kommunerna måste förstås följa Socialstyrelsens regelverk. I förslaget står (s.17) att placering i stödboende ska ske *om det finns särskilda skäl*. I stycket under att 16-17-åringar sannolikt kommer att placeras i stödboende. Med särskilda skäl?

Förslaget behöver också samordnas med utfallet av ny lagstiftning på mottagandeområdet. Det finns en uppenbar risk att inte bara genomförandet av gemensam flyktingpolitik utan också finansieringen av densamma tvingas på det fåtal av landets kommuner som tagit störst ansvar. Föreliggande förslag utgör ett sådant steg.

Barn under 18 år har särskilda rättigheter enligt barnkonventionen och det är därför viktigt att särskilja barn från vuxna, men trots denna viktiga princip att särskilja barn från vuxna har Migrationsverket brustit i att genomföra åldersbestämningar. Enligt den övergripande överenskommelse som finns mellan Alvesta kommun och Migrationsverket ska verket göra en initial åldersbedömning. Det har inte gjorts. Om en kommun har menat att det finns överåriga i mottagandet, har Migrationsverket hittills meddelat att man inte kommer att ta emot de förment vuxna. De få kommuner som kunnat komma överens med Migrationsverket lokalt, har i rättsinstans fått veta att det var fel.

I delar av EU har bedömts att cirka fyra av tio ensamkommande barn varit över 18 år. I Sverige har den enskildes utsaga gällt. Punkt. Skulle statliga myndigheten Migrationsverket utfört regeringens uppdrag (regleringsbrev) och genomfört åldersbestämningar hade möjligen "den statliga notan" varit åtminstone 30-35 % lägre, och barnkonventionen upprätthållits.

Barnperspektivet är viktigt – och det hänvisar förslaget till. Samtidigt verkar det som att 16-17-åringar inte ska behandlas som barn utan antar att en stor andel hamnar på stödboende – vilket är en sämre boendeform jämfört med HVB. När kommunerna tog över mottagandet av ensamkommande barn för tio år sedan var det just en sådan förbättring som eftersträvades – ditintills bodde 16-17 åringar i stödboende i Migrationsverkets regi. Pådrivande var då Socialstyrelsen, Rädda Barnen och Svenska Barnläkarföreningen.

Per Ribacke

Kommunstyrelsens ordförande Alvesta kommun